

Datum
10 januari 2024

Behandeld door
Ferry van Leyen

Onderwerp
Consultatie geheimhouding

Geachte heer Boontjes, beste Jan Jaap,

Dank voor het beschikbaar stellen van de discussienotitie over geheimhouding van accountants. Ook onze dank aan de werkgroep Transparantie en Geheimhouding voor het uitvoerige werk dat gedaan is op dit actuele thema. Ook is de informatie die is opgenomen in de bijlagen (o.a. de relevante wet- en regelgeving en de analyse van de tuchtrechtspraak) bijzonder nuttig.

Voor Deloitte zijn transparantie en vertrouwelijkheid kernwaarden in onze accountantsorganisatie. We begrijpen het belang van adequate geheimhoudingsmaatregelen en werken graag samen aan oplossingen die zowel de vereiste vertrouwelijkheid als de noodzakelijke informatiestroom bevorderen. We kijken uit naar een constructieve dialoog om de best mogelijke aanpak te bepalen.

Graag maken wij als Deloitte gebruik van de gelegenheid om te reageren op de genoemde discussienotitie. Voor de leesbaarheid van de reactie reageren we hierbij niet per stelling, maar gaan in op thema's rondom het vraagstuk van geheimhouding.

Welke informatie is vertrouwelijk? [Stelling 1]

De discussienotitie opent met een grondige (juridische) verkenning van welke informatie als vertrouwelijk moet worden beschouwd. De accountant verzamelt informatie voor de jaarrekeningcontrole en gebruikt deze gegevens om een verklaring af te geven bij de jaarrekening. Het is mogelijk dat andere belanghebbenden (zoals aandeelhouders of curatoren) delen van deze informatie benutten volgens hun behoeften. Niettemin is het cruciaal om de verkregen informatie in relatie tot het oorspronkelijke doel van de accountant, namelijk de jaarrekeningcontrole, te beschouwen. Er moet een helder onderscheid worden gemaakt tussen wat als vertrouwelijk en wat als niet-vertrouwelijk wordt beschouwd. Accountants dienen zich zelfverzekerd te voelen (en niet kwetsbaar) in hun communicatieruimte, waarbij geheimhouding een essentieel aspect is.

Vertrouwen als basis van de relatie tussen de extern accountant en de gecontroleerde entiteit

Zoals de management summary benadrukt, dragen organisaties bij aan een jaarrekeningcontrole in de wetenschap dat de vertrouwelijkheid van informatie wordt gewaarborgd. Deloitte deelt deze opvatting, en het is onze verwachting dat een grotere mate van transparantie door de externe accountant (stellingen 1 en 7) ertoe kan leiden dat gecontroleerde entiteiten meer terughoudend kunnen worden in het verstrekken van informatie voor de jaarrekeningcontrole.

Transparantie als een integraal onderdeel van de keten

Deloitte staat sterk achter het bevorderen van transparantie in de gehele rapportageketen. In veel gevallen is het verzoek om informatie aan de externe accountant tijdens aandeelhoudersvergaderingen primair een vraag van aandeelhouders aan het management van de gecontroleerde entiteit, met betrekking tot informatie uit de rapportage (stellingen 4 en 5). Dit geldt ook voor verzoeken van curatoren, waarbij het vaak gaat om vragen die in eerste aanleg aan het management van de gecontroleerde entiteit gesteld dienen te worden. De rol van de accountant is erop gericht zekerheid te verschaffen over zowel financiële als niet-financiële informatie (stelling 2).

Hoewel het zeker waar is dat meer informatie het maatschappelijk verkeer ten goede kan komen en de controlerend accountant rekening moet houden met dit maatschappelijk belang, is het belangrijk te benadrukken dat dit slechts één aspect is dat de accountant moet overwegen. Er zijn meerdere belangen in het spel, waaronder het belang van de gecontroleerde entiteit.

In hoofdstuk 6 van de discussienotitie wordt de maatschappelijke roep om verantwoording besproken. Het zou zinnig kunnen zijn om deze "maatschappelijke vraag" scherper te definiëren. Uit de discussienotitie wordt duidelijk dat hiermee wordt verwezen naar publiekrechtelijke instellingen die informatie opvragen bij de accountant. Het begrip "maatschappelijke vraag" wordt later ook in een bredere context gebruikt, met name in relatie tot gebruikers van de werkproducten van de accountant, zoals aandeelhouders en curatoren.

Tevens is het relevant op te merken dat vanaf boekjaar 2022 de externe accountant in de controleverklaring meer informatie opneemt over werkzaamheden met betrekking tot continuïteit en fraude (COS 700). Hiermee is er een stap gezet in de informatieverstrekking van de externe accountant naar het maatschappelijk verkeer toe.

Bovendien is handreiking 1118, die de rol van de accountant in de AvA behandelt, eind 2022 vernieuwd. Het lijkt verstandig de evaluatie van deze maatregelen af te wachten alvorens nieuwe maatregelen te introduceren (Stelling 3).

Verantwoording bij vermeende fouten

In hoofdstuk 7 wordt ingegaan op de relatie met de curator en in het bijzonder over toegang tot het controledossier. Hierboven is al gememoreerd dat de accountant informatie inwint ten behoeve van de jaarrekeningcontrole. De curator kijkt naar informatie voor i) de boedel en ii) informatie die relevant is voor onderzoek naar oorzaken van een faillissement. Entiteiten gaan normaliter ook niet failliet ten gevolge van de kwaliteit van de uitgevoerde jaarrekeningcontrole. De faillissementswet legt in artikel 105 en 105a een medewerkingsplicht op aan bestuurders. (Voormalig) bestuurders en de financiële administratie zijn aangewezen als de primaire bron van informatie voor de curator.

Hier willen wij graag benadrukken dat onze ervaring is dat de curator ook vragen stelt aan de extern accountant die primair thuishoren bij het management.

Daarbij geldt dat (i) de accountant geen wettelijke informatieplicht heeft zoals bestuurders die wel hebben; (ii) het controledossier zelden relevante informatie bevat over oorzaken van het faillissement of relevante informatie over de boedel; en (iii) vragen over de jaarrekening, onderbouwing en specificatie van posten uit die jaarrekening primair bij bestuurders thuishoren die verantwoordelijk zijn voor het opstellen van de jaarrekening.

3

10 januari 2024

Met stelling 10 “dat de accountant rekening houdt met de actuele stand van civiele en tuchtrechtelijke rechtspraak” kunnen wij het uiteraard alleen maar eens zijn. Bij de beoordeling van het informatieverzoek zal veel afhangen van de vraag of de curator reeds eigen onderzoek heeft verricht en wat het specifieke belang van de gevraagde informatie is.

Onderzoeksraad voor de veiligheid [Stelling 11]

In de discussienotitie wordt bij stelling 11 voorgesteld om een Onderzoeksraad voor de Veiligheid in te stellen met als doel het lerend vermogen te verbeteren door middel van een diepgaande oorzakenanalyse bij calamiteiten. Deloitte erkent het belang van een grondige analyse bij incidenten, maar wil hierbij opmerken dat er reeds onderzoek plaatsvindt naar het werk van accountants bij calamiteiten. Dit onderzoek wordt bijvoorbeeld uitgevoerd door de accountantsorganisatie zelf, toezichthouder AFM en mogelijk ook de NBA. De vraag rijst of een nieuwe instantie hieraan veel toevoegt, aangezien deze een afzonderlijke oorzakenanalyse zou uitvoeren en opnieuw zou kijken naar eventuele tekortkomingen.

Verder vermeldt de discussienotitie dat er sinds 2001 sprake is van 12 incidenten (pagina 28), wat minder dan 0,1% vertegenwoordigt van het totale aantal afgegeven verklaringen (pagina 29). Bovendien is er sinds 2016 een dalende trend waarneembaar. Hierdoor rijst de vraag of de instelling van een Onderzoeksraad proportioneel is, gezien de reeds getroffen maatregelen door toezichthouders en OOB-accountantskantoren.

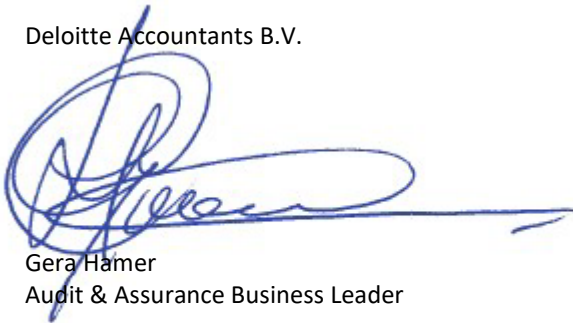
Internationale aansluiting

Een aspect dat de discussienotitie minder belicht is de aansluiting met internationale wet- en regelgeving. Deloitte is voorstander van (nauwe) aansluiting bij internationale regels op het gebied van geheimhouding. Dit vanwege de internationale karakter van accountantsorganisaties en hun opdrachten. Bij eventuele nieuwe regels dient te worden getoetst in welke mate dit aansluit bij EU Verordening 2014/537 en Richtlijn 2006/43/EEG.

Mocht er naar aanleiding van onze reactie nog behoefte zijn tot meer informatie of dialoog, dan kunt u contact opnemen met [Ferry van Leyen](#).

Met vriendelijke groet,

Deloitte Accountants B.V.

Gera Hamer
Audit & Assurance Business Leader